

Waterbewustzijn van de Nederlandse bevolking

Hoogwaterbeschermingsprogramma

Lisanne van Thiel, Philine Mol
244407474
24 januari 2020

Inhoud

1	Nederlanders maken zich minder zorgen over overstromingsrisico's dichtbij huis dan over globale oorzaken van overstromingen	6
2	Nederlanders onderschatten hoe groot het deel van Nederland is dat kwetsbaar is voor overstromingen	9
3	Nederlanders vinden het goed dat hoogwaterbescherming serieus genomen wordt en hebben veel vertrouwen in de maatregelen die de overheid neemt	11
4	Er is verdeeldheid over blijven of weggaan bij dreiging van overstroming	17
5	De invloed van klimaatverandering wordt onderkend en de meeste Nederlanders verwachten ook dat het land er over 100 jaar anders uit zal zien	23
6	De meeste Nederlanders weten niet dat de komende jaren de grootste waterveiligheidsoperatie plaatsvindt sinds de Deltawerken	26

Onderzoeksspecificaties

Doelgroep

Nederlanders van 18 jaar of ouder, representatief op geslacht, leeftijd (18+), regio, stedelijkheid en opleidingsniveau.

Steekproefbron

De steekproefbron is getrokken uit ons consumentenpanel.

Respons

Bruto zijn er n= 1800 respondenten. Uiteindelijk hebben van deze n= 1800 respondenten er n=1073 deelgenomen (respons 60%).

Online methode

Voor dit onderzoek is gebruikt gemaakt van een online vragenlijst (CAWI: computer assisted web interviewing). Respondenten ontvingen een e-mail met daarin informatie over het onderzoek en een link naar de online vragenlijst.

Vragenlijst

De vragenlijst is in samenspraak met het Hoogwaterbeschermingsprogramma opgesteld. De gemiddelde invulduur bedraagt 6 minuten.

Veldwerkperiode

Het veldwerk heeft gelopen van 9 januari t/m 19 januari 2020.

Samenvatting

Men ziet meer overstromingsrisico's op wereldwijde schaal dan dichtbij huis

Mensen maken zich over het algemeen weinig zorgen over de overstromingsrisico's in Nederland. Ze zijn banger voor de globale oorzaken die ten grondslag liggen aan mogelijke overstromingen zoals zeespiegelstijging en smeltende ijskappen dan voor dijkdoorbraken of overstromingen uit zee in Nederland. Een mogelijke reden zou kunnen zijn dat er een groot vertrouwen is in de overheid dat er voldoende maatregelen worden genomen om hoogwater tegen te gaan. Mensen zien namelijk wel de noodzaak in van al deze maatregelen. Daarentegen is misschien niet iedereen op de hoogte hoe groot het deel van Nederland is dat kwetsbaar is voor overstromingen. Dat wordt gemiddeld gezien nogal onderschat.

De meningen zijn erg verdeeld over blijven of weggaan bij een overstroming

Hier zijn de meningen nogal over verdeeld. Echter, ongeacht of ze blijven of weggaan, mensen blijven vertrouwen op de digitale hulplijn en instructies van buitenaf voor wat te doen. Daarnaast heeft 16% geen idee wat ze in zo'n situatie zouden doen.

Het toekomstbeeld: Nederland gaat er zeker anders uitzien, maar men weet niet hoe

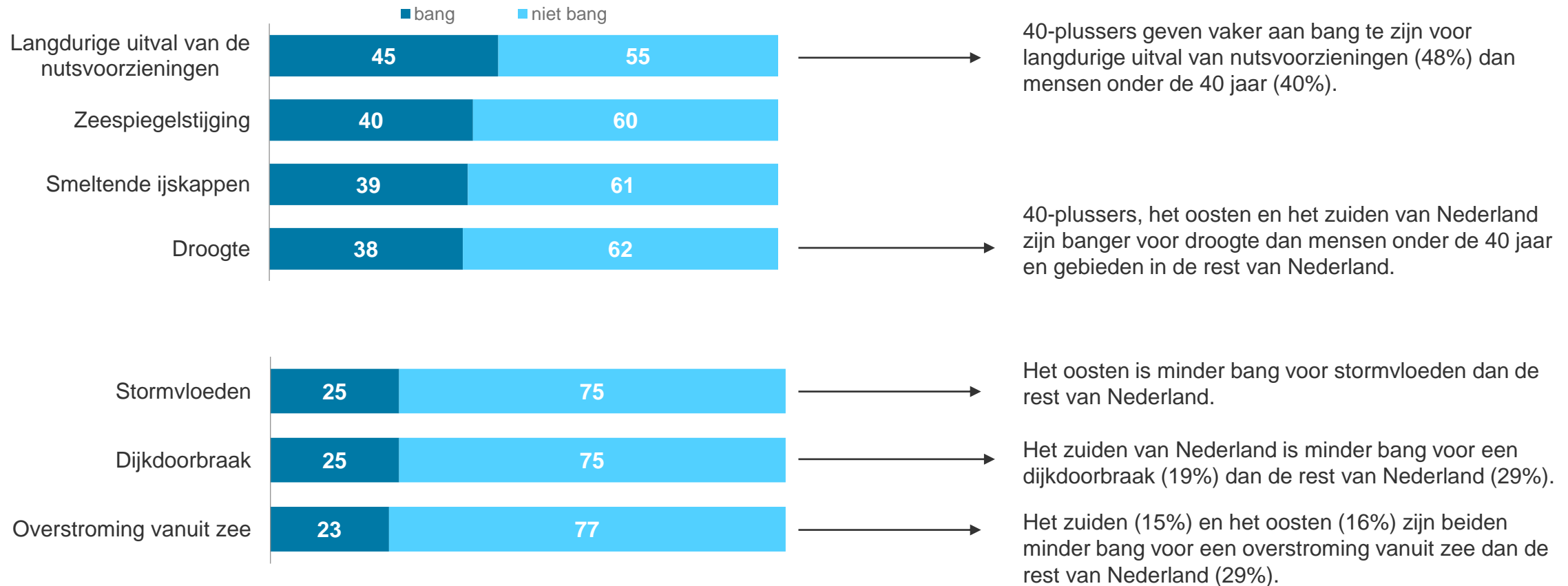
Het merendeel is erover uit dat het Nederland er over 100 jaar anders uit zal zien dan hoe het nu is. Hoe het er uit zal zien, daar zijn de mensen nog niet over uit.

The background of the slide is a close-up, top-down view of water with numerous small, concentric ripples. The water is a light blue color, and the ripples create a complex, textured pattern of light and dark blue lines.

1

Nederlanders maken zich minder zorgen over overstromingsrisico's dichtbij huis dan over globale oorzaken van overstromingen

Mensen vrezen zelf het meest voor een mogelijke langdurige uitval van nutsvoorzieningen; Ook globale gebeurtenissen zoals zeespiegelstijging, smeltende ijskappen en droogte worden meer gevreesd dan lokale gevolgen daarvan als dijkdoorbraken en overstromingen vanuit zee

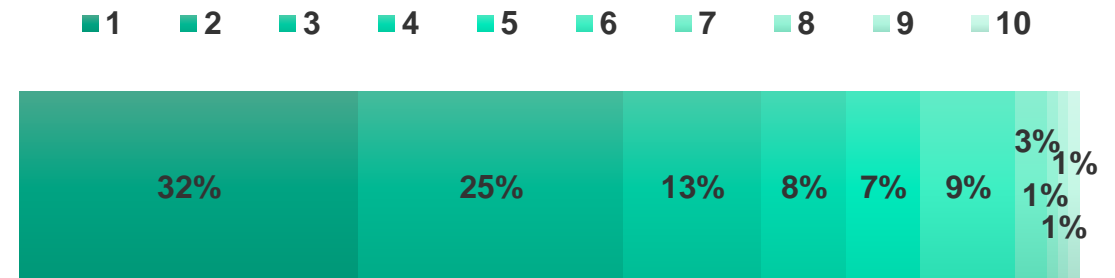

V1. Hieronder staat een lijst met 10 verschillende gebeurtenissen die als ramp kunnen worden beschouwd. Kunt u van iedere gebeurtenis aangeven in welke mate u bang bent er zelf door getroffen te worden? n= 1073

Mensen maken zich nauwelijks zorgen over mogelijke overstromingen in hun woonomgeving

Het oosten en zuiden van Nederland scoort gemiddeld lager dan de rest van Nederland (2,6 vs. 3,2).

Gemiddeld
2,9

V2. Maakt u zich weleens zorgen over mogelijke overstromingen in uw woonomgeving? Geef een score aan op een schaal van 1 tot 10. n= 1073

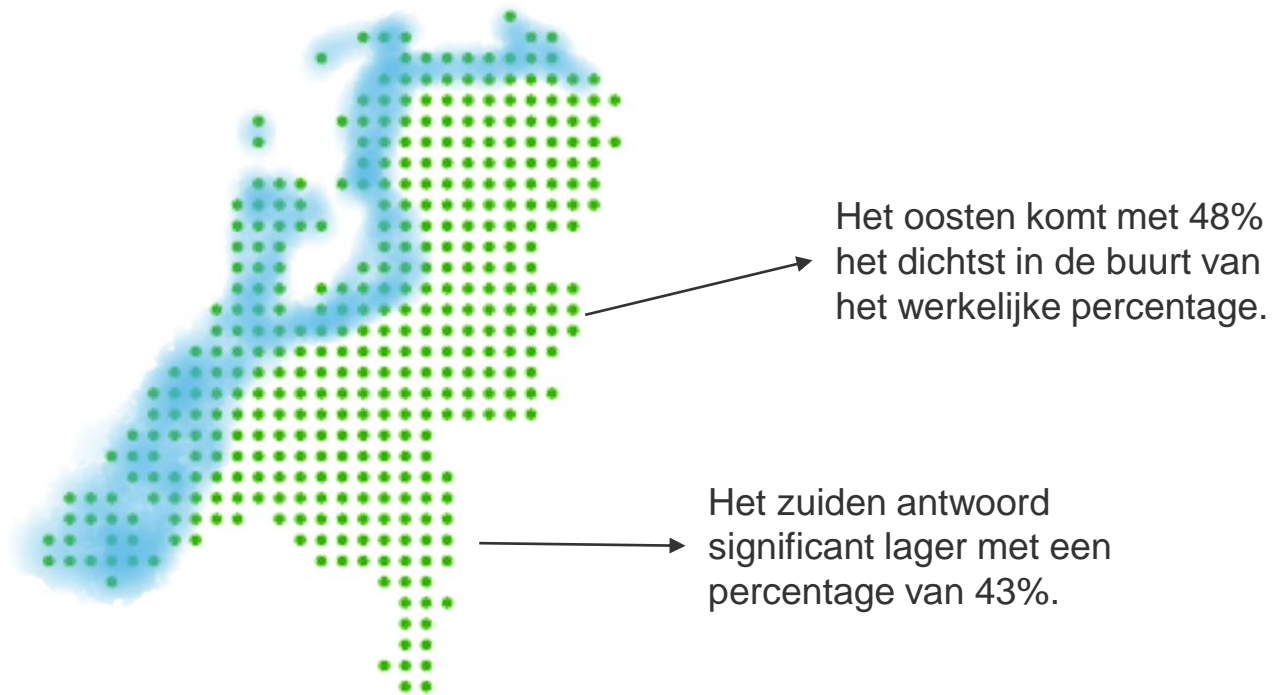
The background of the slide is a close-up, top-down view of water with numerous small, concentric ripples. The water is a light blue color, and the ripples create a complex, textured pattern of light and dark blue lines.

2

Nederlanders onderschatten hoe groot het deel van Nederland is dat kwetsbaar is voor overstromingen

Mensen onderschatten hoeveel % van Nederland kwetsbaar is voor overstromingen

Gemiddeld denken mensen dat 45% van Nederland onder water komt te staan. Mensen tussen de 25 en 49 jaar geven een hoger percentage (48%), dan mensen tussen de 18 en 24 jaar (43%) en 50-plussers (44%).

Werkelijk kan 60% onder water komen te staan.

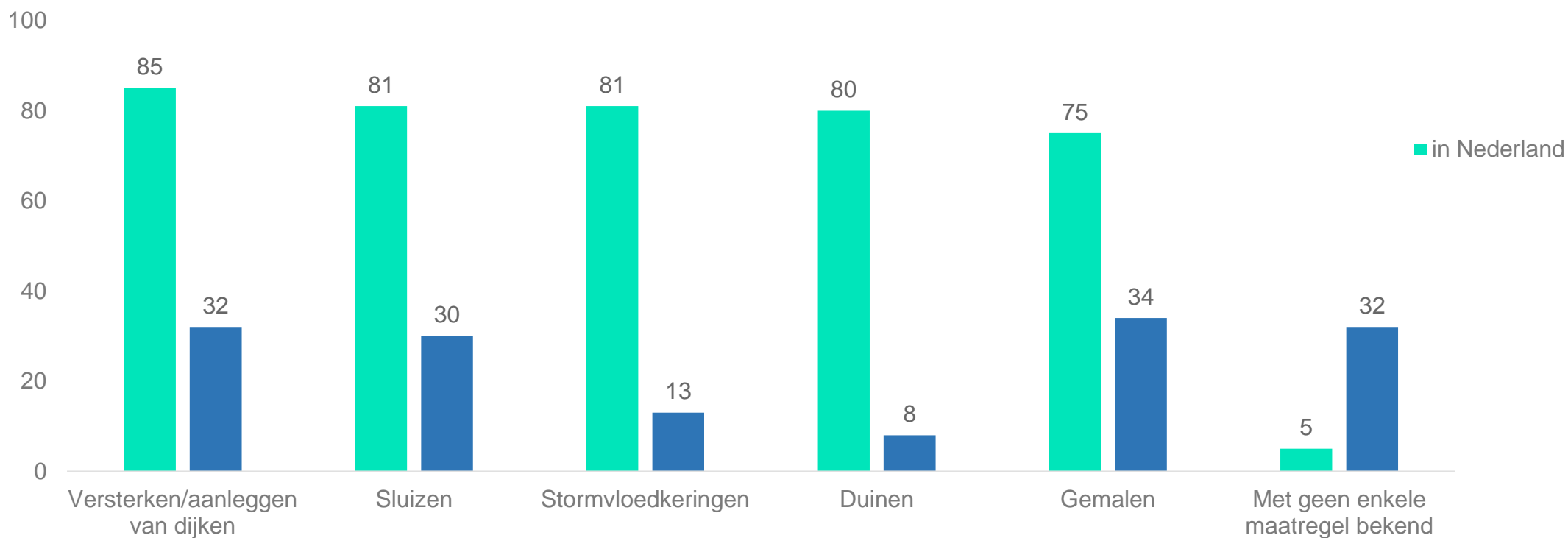
Vraag 3. Hoeveel procent van Nederland is denkt u kwetsbaar voor overstromingen? n=1072

3

Nederlanders vinden het goed dat hoogwaterbescherming serieus genomen wordt en hebben veel vertrouwen in de maatregelen die de overheid neemt

Het merendeel van Nederland is bekend met maatregelen om hoogwater tegen te gaan

40-plussers zijn over het algemeen beter bekend met het versterken/aanleggen van dijken (88%), gemalen (80%) en stormvloedkeringen (87%) in Nederland dan mensen van onder de 40 jaar (79%; 65%; 70%). De percentages van mensen die bekend zijn met de maatregelen in hun eigen woonomgeving zijn vrij laag. Dat kan deels te maken hebben met onbekendheid, maar ook met de afwezigheid van de maatregelen in sommige woongebieden.

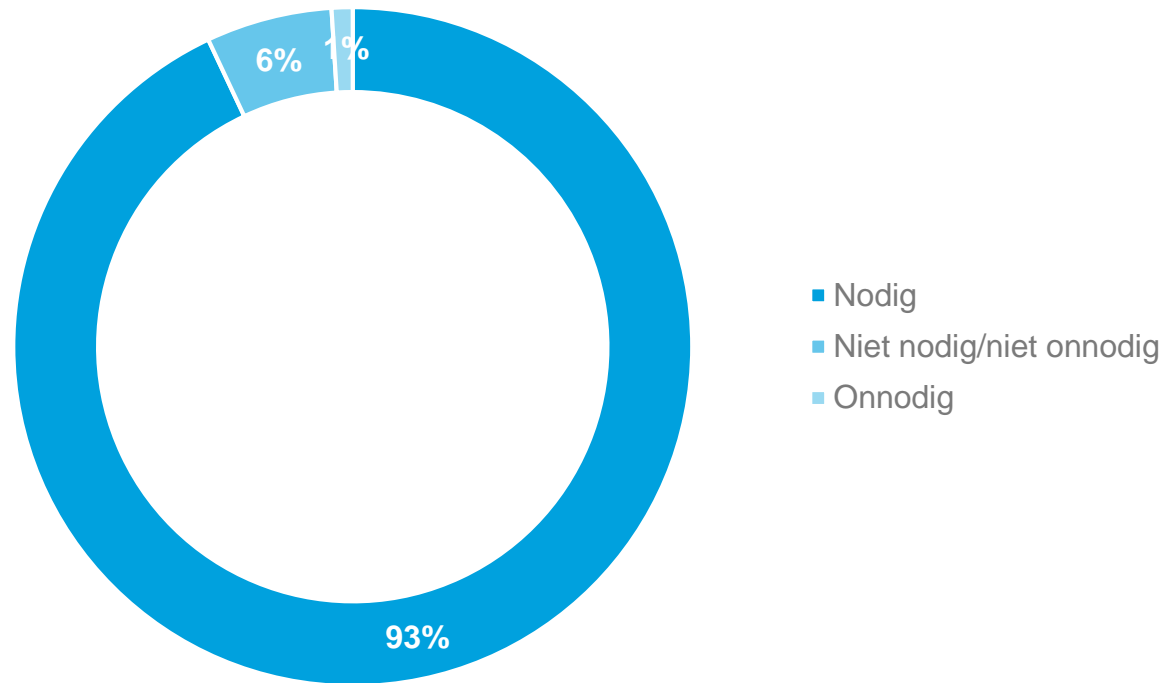
V4. Met welke van de onderstaande maatregelen om hoogwater in Nederland tegen te gaan, bent u bekend? n= 1073

V5. Welke van de onderstaande maatregelen worden bij u in uw woonomgeving genomen om hoogwater tegen te gaan? n=1073

De nederlandse bevolking ziet de noodzaak in het nemen van maatregelen om hoogwater te weerstaan

40-plussers geven vaker aan de maatregelen nodig te vinden dan mensen jonger dan 40 jaar (94% vs. 90%).

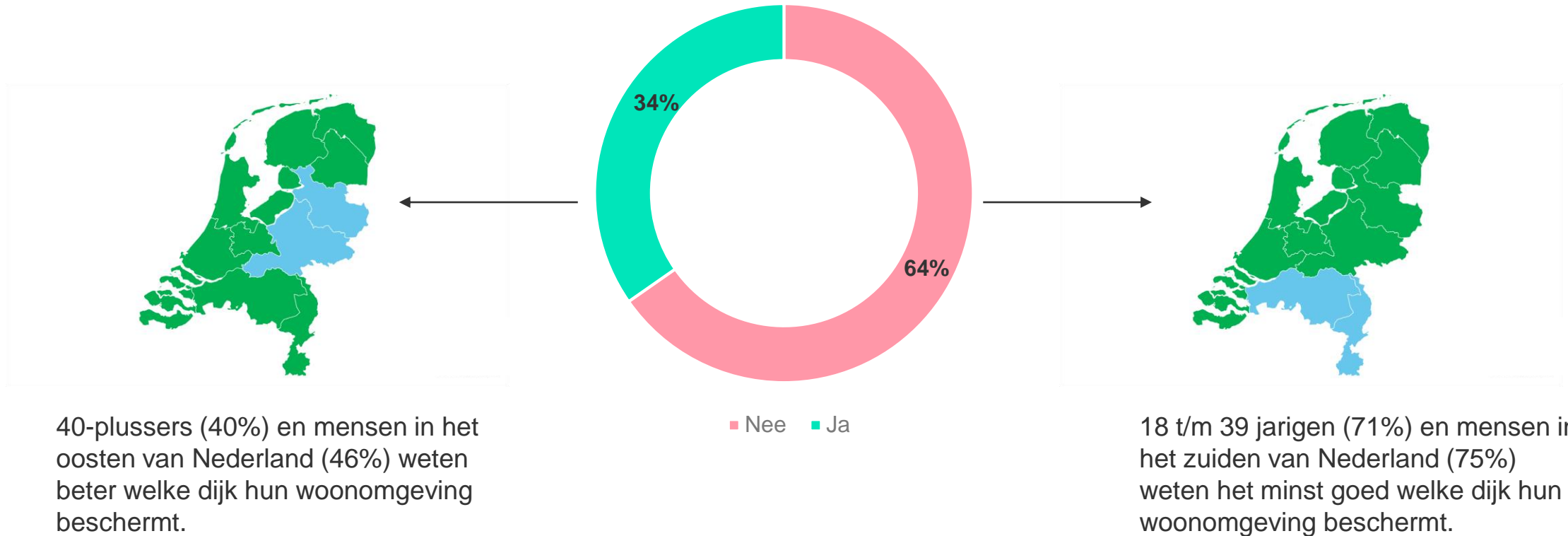
93%
Nodig

Vraag 6. In hoeverre vindt u de dijken en andere maatregelen die genomen worden om hoogwater te weerstaan en te voorkomen nodig of onnodig? n= 1073

Twee derde van Nederland weet niet welke dijk hun woonomgeving beschermt

Mensen in niet-stedelijke gebieden weten beter welke dijk hun woonomgeving beschermt dan mensen in stedelijke gebieden. (48% vs. 31%)

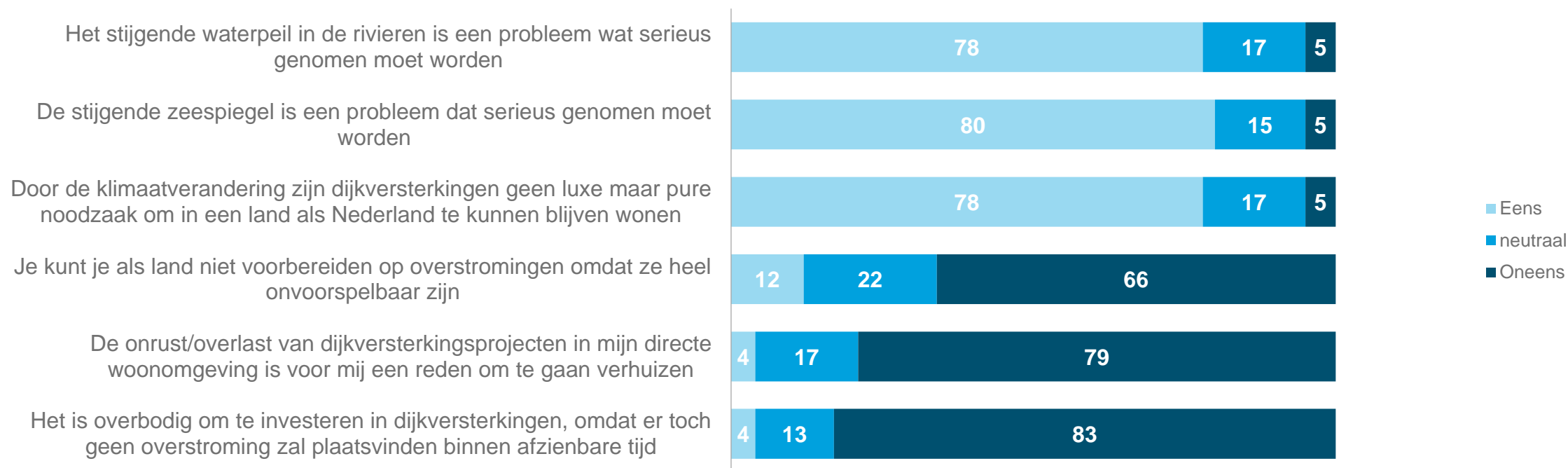

V7. Weet u welke dijk u en uw woonomgeving beschermt? n= 1073

Nederlanders vinden dat het risico op overstromingen serieus genomen moet worden en maatregelen geen overbodige luxe zijn

Opvallend is dat mensen onder de 40 jaar zich vaker neutraler uitspreken dan mensen boven de 40 jaar. Op de stelling dat dijkversterkingen geen luxe zijn maar pure noodzaak, zijn 40-plussers het vaker mee eens (81%) dan mensen onder de 40.

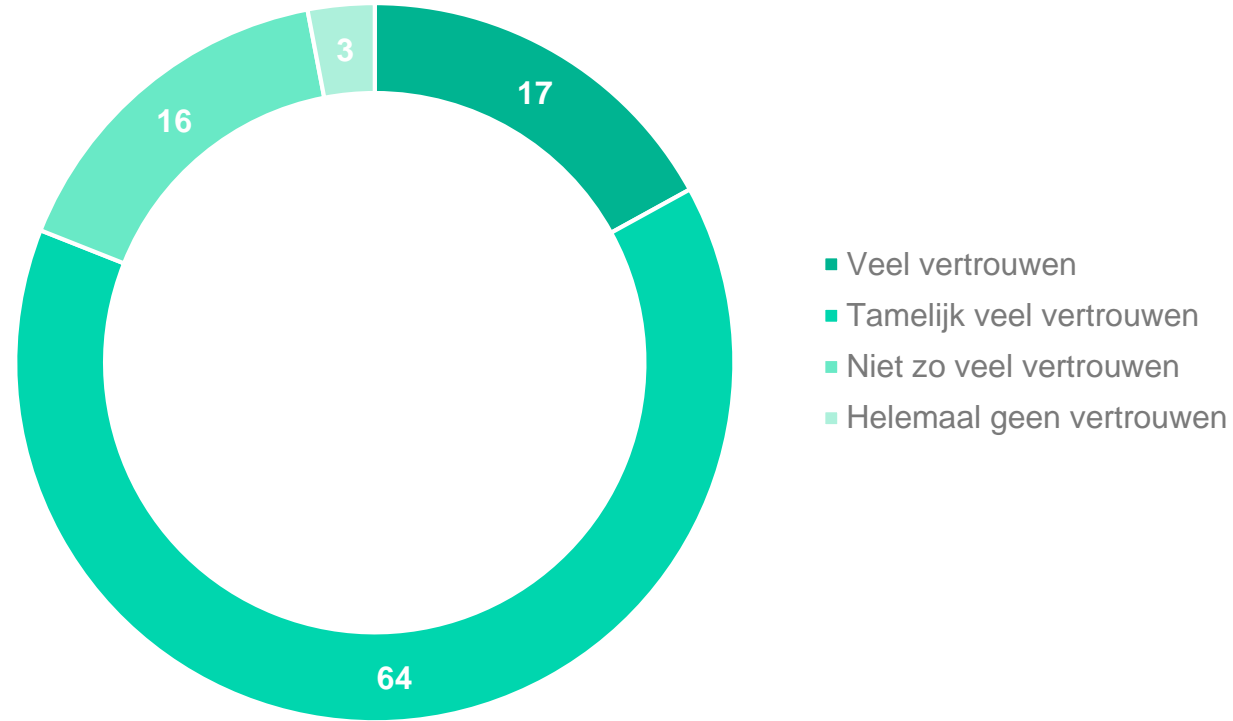
Hoewel men vindt dat overstromingsrisico's serieus genomen moeten worden, voelt slechts een zeer kleine groep door onrust hierover behoefte om te verhuizen.

V8. Hieronder ziet u een aantal stellingen. In hoeverre bent u het eens met deze stellingen? n= 1073

Het vertrouwen in de overheid om voldoende maatregelen te nemen om het land te beschermen tegen hoogwater/overstromingen is groot

Er zijn geen duidelijke verschillen tussen regio of leeftijd te zien. Iedereen is aardig eensgezind.

V9. Hoeveel vertrouwen heeft u erin dat de overheid voldoende maatregelen neemt om het land te beschermen tegen hoogwater/overstromingen? n=1073

The background of the slide is a close-up, top-down view of water with numerous small, concentric ripples. The water is a light blue color, and the ripples create a complex, textured pattern of light and dark blue lines.

4

Er is verdeeldheid over blijven of weggaan bij dreiging van overstroming

Er is verdeeldheid over wat men zou doen bij een dreiging van overstroming; Het deel dat blijft waar hij is, is ongeveer even groot als het deel dat weggaat

40% blijft waar hij/zij is en zoekt het daar hogerop

39% gaat weg uit het overstromingsgebied

16% weet niet wat te doen in zo'n situatie

5% anders, namelijk...

“Nadere informatie afwachten en het advies opvolgen voor mijn gebied”

“Ik ga naar mijn boot”

“ik neem aan dat bij een dergelijke noodsituatie ook een duidelijk advies gegeven wordt of men huis en haard moet verlaten”

“Blijven en hopen dat mijn appartement hoog genoeg is, want ik zou geen idee hebben waar ik naartoe zou kunnen”

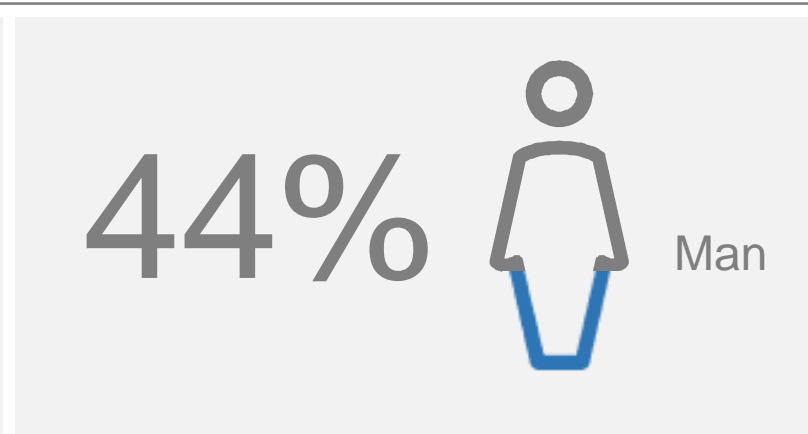
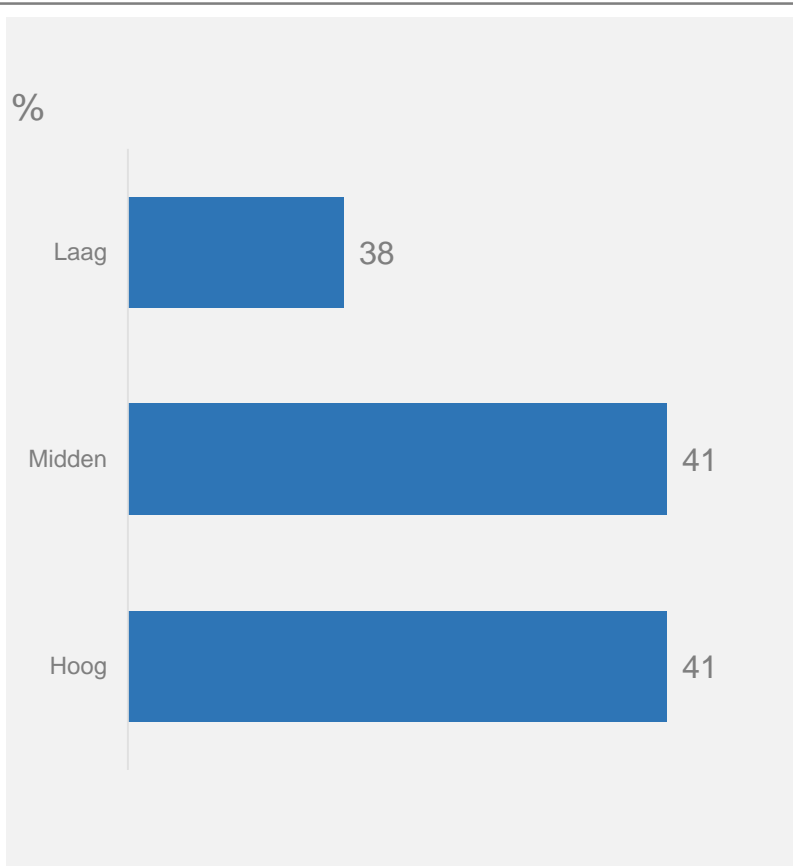
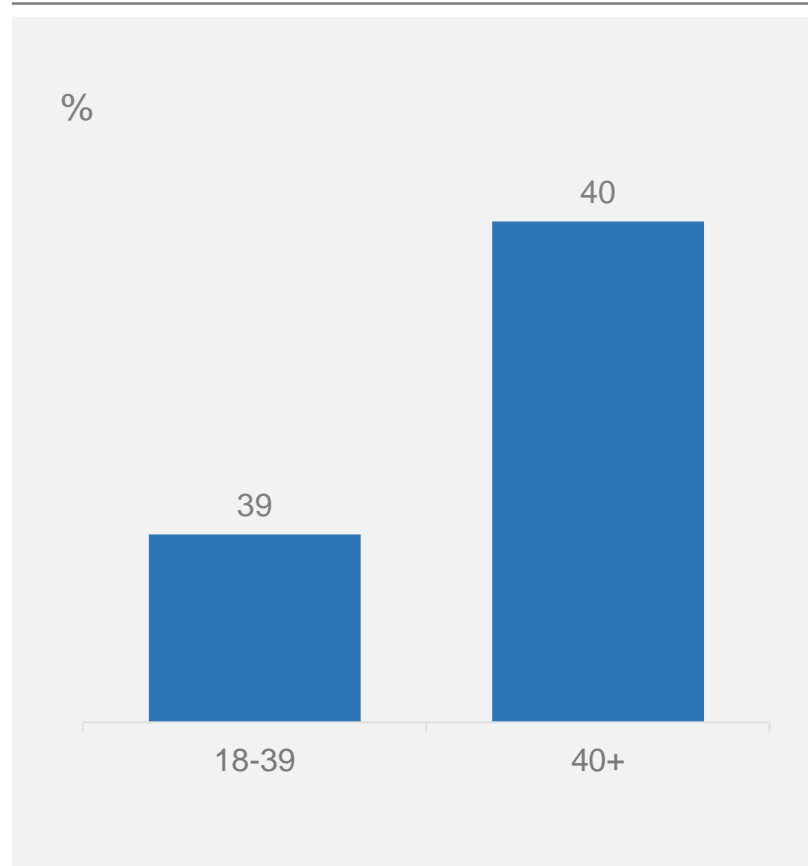
“Eerst zelf informeren en onderzoeken of er directe dreiging is en wat deze dreiging inhoudt. Hierna overweeg ik actie.”

V10. Wat zou u doen bij een dreiging van overstroming? n= 1073

Mannen en mensen uit niet-stedelijk gebied zijn relatief meer geneigd op hun plek te blijven bij dreiging van overstroming

Mensen die vaker zeggen te blijven: Mannen, mensen uit niet-stedelijke gebieden, en mensen uit het westen, noorden en zuiden van Nederland

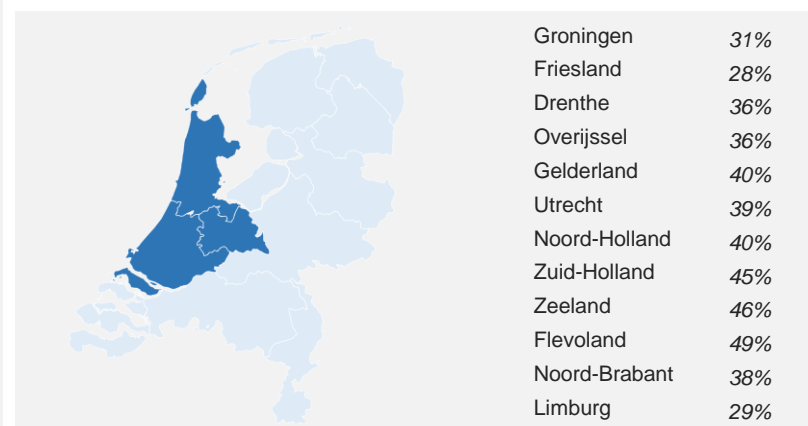
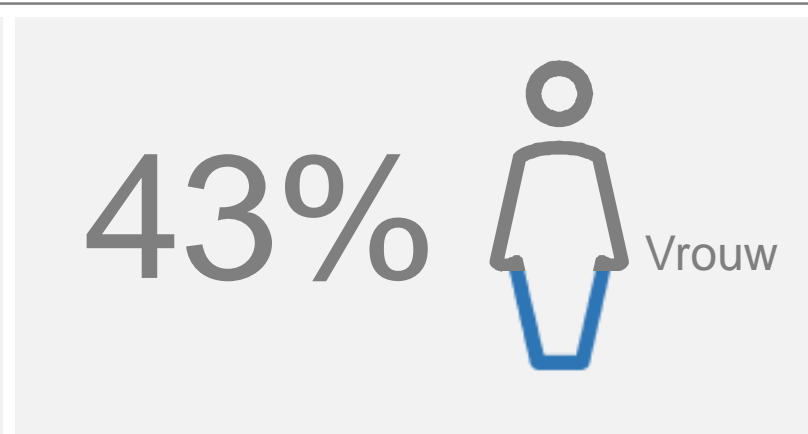
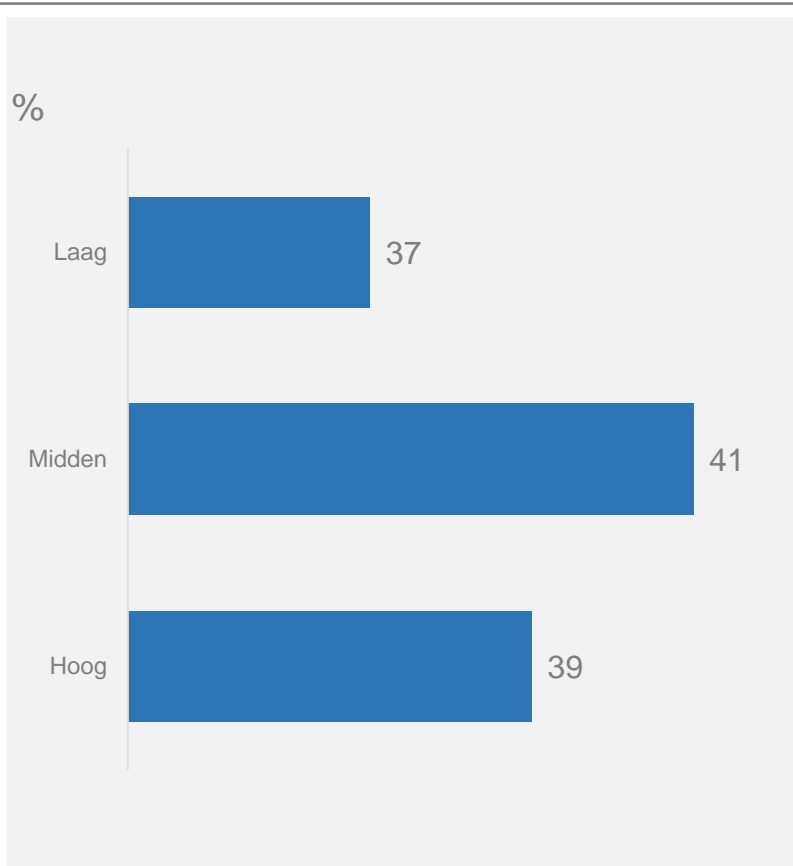
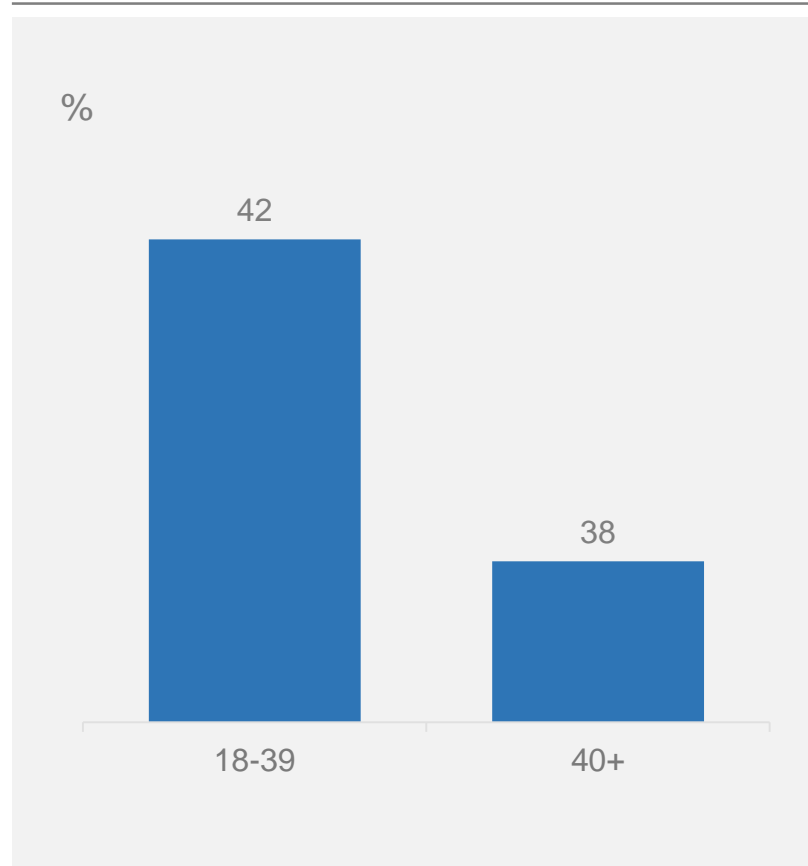
LEEFTIJD | OPLEIDING | GESLACHT | PROVINCIES

Vrouwen en mensen uit stedelijke gebieden zijn relatief vaak geneigd weg te gaan

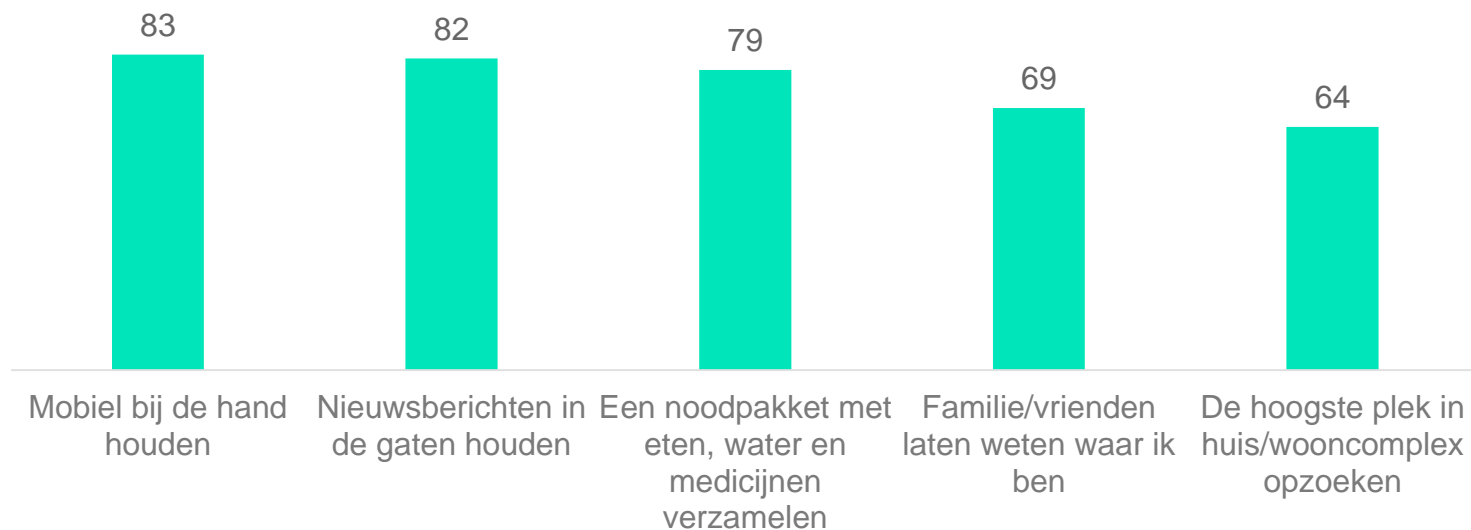
Mensen die vaker zeggen weg te gaan: vrouwen, mensen uit stedelijke gebieden, 3 grote gemeenten (Amsterdam, Rotterdam & Den Haag)

LEEFTIJD | OPLEIDING | GESLACHT | PROVINCIES

Mensen leunen erg op de digitale reddingslijn (mobiel en nieuws), terwijl het niet zeker is dat die het blijft doen tijdens een overstroming

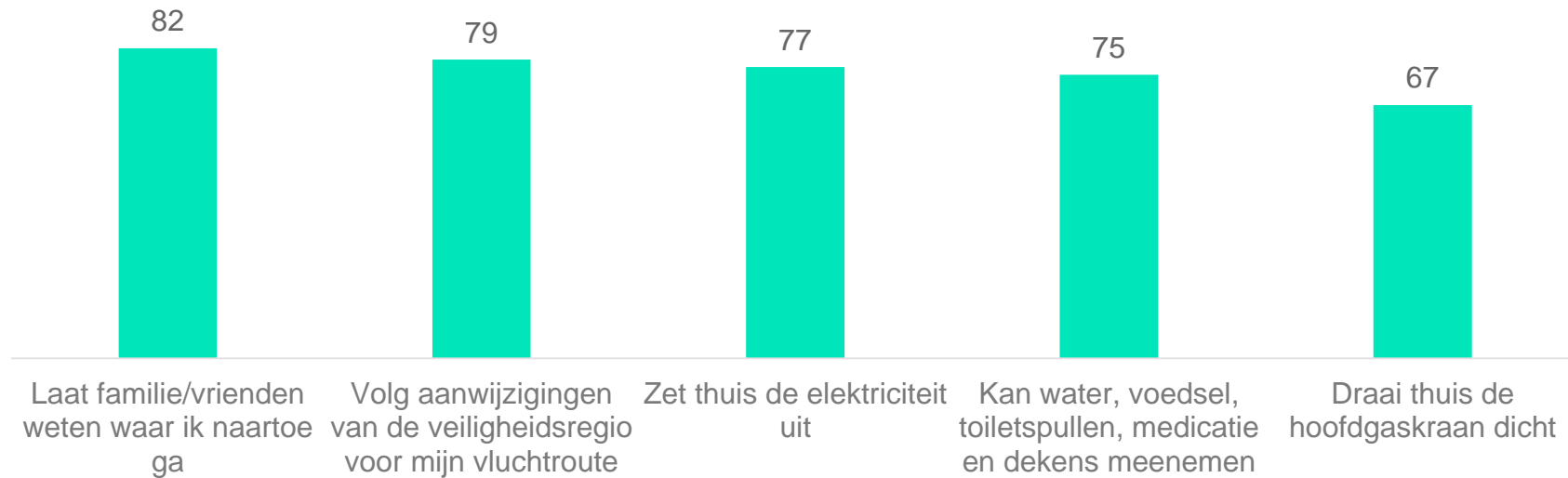
Mensen boven de 40 jaar geven vaker aan nieuwsberichten in de gaten te willen houden dan mensen onder de 40 jaar.

V11. Welke acties zou u ondernemen als u zou blijven waar u bent? Top 5, n= 440

Ook wanneer men kiest voor weggaan, wordt er geleund op informatie van buitenaf

Mensen boven de 40 jaar zetten vaker de elektriciteit uit, draaien de hoofdgaskraan dicht en volgen aanwijzingen van de veiligheidsregio voor hun vluchtroute, dan mensen onder de 40 jaar.

V12. Welke acties zou u ondernemen als u zou weggaan? Top 5, n= 416

5

De invloed van klimaatverandering wordt onderkend en de meeste Nederlanders verwachten ook dat het land er over 100 jaar anders uit zal zien

De meerderheid erkent de grote gevolgen van klimaatverandering voor waterveiligheid in de wereld en in Nederland

Niet iedereen heeft een uitgesproken mening. Vooral over de stellingen dat we te traag zijn in het voorbereiden op overstromingen en dat we sneller aan de slag moeten dan nu met dijkversterkingen zijn relatief veel mensen 'neutraal' (respectievelijk 51% en 48%).

40-plussers letten meer op de overstromingsrisico's in het woongebied bij het aankopen van een huis (18%) en vinden dat we sneller aan de slag moeten met dijkversterkingen (47%) dan mensen onder de 40 jaar (12%; 37%).

V13. Hieronder ziet u een aantal stellingen over klimaatverandering. In hoeverre bent u het eens met deze stellingen? Top 5 meest mee eens, n= 1073

Ruim twee op de vijf denken dat het Nederland van hun achter-achterkleinkinderen anders zal zijn dan het Nederland dat ze nu kennen, maar men is er niet over uit hoe het veranderd zal zijn

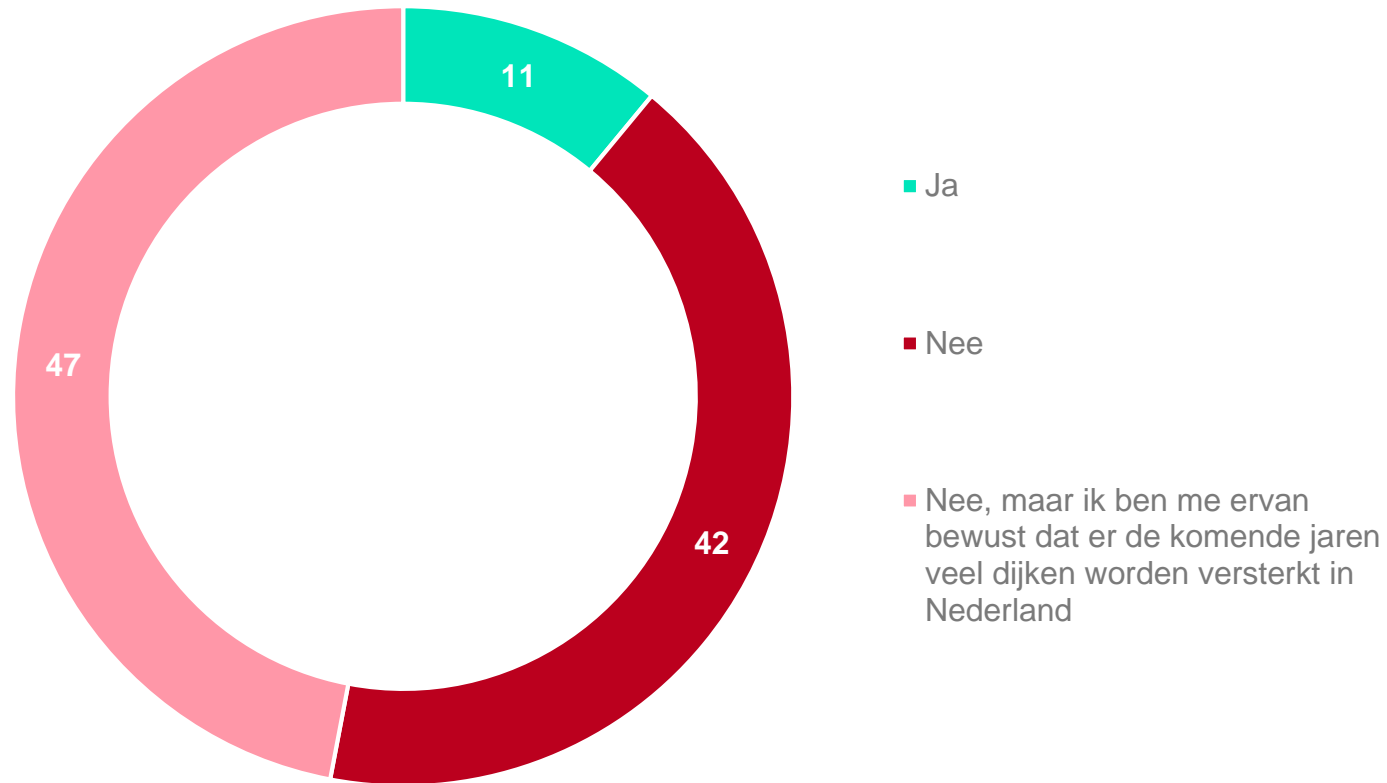
Het idee van een grote stuwwand in de Noordzee vinden mensen onder de 40 waarschijnlijker (36%) dan mensen boven de 40 jaar (30%).

V14. Hieronder staat een aantal stellingen over het toekomstbeeld van Nederland over 100 jaar. Geef aan hoe waarschijnlijk u de onderstaande stellingen vindt. n= 1073

6

De meeste Nederlanders weten niet dat de komende jaren de grootste waterveiligheidsoperatie plaatsvindt sinds de Deltawerken

Een grote meerderheid is niet op de hoogte dat de komende jaren de grootste waterveiligheidsoperatie plaatsvindt

40-plussers..!

geven vaker niet eerder te hebben gehoord over de waterveiligheidsoperatie, maar wel bewust te zijn van dijkversterkingen in het land (51%), dan mensen onder de 40 jaar (39%).

Het zuiden van het land...

weet minder goed dat dit gaande (7%) is dan het oosten (13%) of de rest van Nederland (12%).

V15. De komende jaren vindt in NL de grootste waterveiligheidsoperatie plaats sinds de Deltawerken, uitgevoerd door het Hoogwaterbeschermingsprogramma, een alliantie van de waterschappen en Rijkswaterstaat. Heeft u hier eerder over gehoord? n= 1073